

รายงานการเดินทางไปราชการ ณ สาธารณรัฐอุซเบกิสถาน

- ชื่อโครงการ การเดินทางไปราชการ ณ สาธารณรัฐอุซเบกิสถาน
- วัตถุประสงค์ กำหนดแนวทางการร่วมมือด้านวัฒนธรรมระหว่างระหว่างพิพิธภัณฑ์ด้านโบราณคดีเทร์เมซ สาธารณรัฐอุซเบกิสถานกับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรมศิลปากร
- กำหนดการ

วันอังคาร ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๖

- ๐๘.๑๐ น. เดินทางจากท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยสายการบินอุซเบกิสถานแอร์เวย์ (Uzbekistan Airways) เที่ยวบิน HY 532
- ๑๒.๔๐ น. เดินทางถึงท่าอากาศยานนานาชาติทาชเคนต์ เมืองทาชเคนต์ (Tashkent city) สาธารณรัฐอุซเบกิสถาน
ผู้แทน the Agency of Cultural Heritage of Uzbekistan รับรอง
- ๑๔.๐๐ น. เข้าที่พักโรงแรมโอเรียลทริลแกรนด์โฮเทล
- ๑๖.๐๐ น. เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งรัฐอุซเบกิสถาน (The State Museum of History of Uzbekistan)

วันพุธ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖

- ๐๗.๐๐ น. เดินทางจากเมืองทาชเคนต์ไปเมืองเฟอร์กานา แคว้นเฟอร์กานา (Ferghana region) ภาคตะวันออกของสาธารณรัฐอุซเบกิสถาน โดยทางรถยนต์
- ๑๓.๓๐ น. เดินทางถึงเมืองเฟอร์กานา เข้าเยี่ยมคารวะรองผู้ว่าการเมืองเฟอร์กานา
- ๑๔.๐๐ น. เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งรัฐภูมิภาคเฟอร์กานา (The State Museum of History and Culture of Furghana region) พร้อมเข้าพบผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์
- ๑๖.๐๐ น. เดินทางไปเยี่ยมชมพุทธสถานเมือง Kuva
- ๑๗.๐๐ น. เดินทางไปเมือง Rishton ชมงานศิลปะหัตถกรรมประเภทเครื่องถ้วย
- ๑๘.๐๐ น. เดินทางกลับเมืองทาชเคนต์

วันพฤหัสบดี ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๖

- ๑๐.๐๐ น. เยี่ยมชม Temurid Museum เมืองทาชเคนต์
- ๑๓.๓๐ น. เดินทางไปเมืองเทร์เมซ (Termez city). จากท่าอากาศยานเมืองทาชเคนต์ โดยสายการบินอุซเบกิสถานแอร์เวย์ เที่ยวบิน HY-65
- ๑๕.๓๐ น. ถึงท่าอากาศยานนานาชาติเมืองเทร์เมซ (Termez International Airport)
เข้าพักโรงแรมเมอริเดียน (Hotel Meridian)
- ๑๘.๓๐ น. เยี่ยมคารวะ นายอุลเบก คาสิมอฟ (Mr.Ulugbek Kasimov) ผู้ว่าการภูมิภาคสุรคันดาร์ยา

วันศุกร์ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๖

- ๐๘.๐๐ น. เยี่ยมชมโบราณสถานสถานเนื่องในพุทธสถาน ที่เมืองเก่าเทเมซ จังหวัด Surkhandarya จำนวน ๓ แห่ง คือ ฟาโยซเทปา (Fayoztepa) การาทะปา (Karatepa) และ สฎุปชูร์มาลา (Zurmala stupa)
- ๑๔.๓๐ น. ไปมหาวิทยาลัยแห่งรัฐเทเมซ (Termez State University) (ร่วมประชุมหารือกับอธิการบดีและผู้แทนมหาวิทยาลัย และจัดการบรรยายพิเศษแก่นักศึกษาคณะประวัติศาสตร์

วันเสาร์ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๖

- ๐๘.๐๐ น. เยี่ยมชมพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งรัฐภูมิภาคสุคันดารยา (The State Museum of History and Culture of Surkhandarya region) ร่วมร่วมประชุมหารือแนวทางแลกเปลี่ยนกิจกรรมด้านพิพิธภัณฑสถานกับผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ
- ๑๓.๐๐ น. เยี่ยมชมพิพิธภัณฑโบราณคดีเทเมซ (Termez Archaeological Museum) ร่วมร่วมประชุมหารือแนวทางแลกเปลี่ยนกิจกรรมด้านพิพิธภัณฑสถานกับผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ

วันอาทิตย์ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๖

- ๐๗.๐๐ น. เดินทางจากเมืองเทเมซไปยังเมืองชากริซาบซ (Shakhrisabz city) โดยทางรถยนต์
- ๑๔.๐๐ น. เดินทางถึงเมืองเมืองชากริซาบซ ผู้อำนวยการศูนย์ประวัติศาสตร์ เมืองชากริซาบซ ให้การต้อนรับชมโบราณสถาน พระราชวังอักซาราย (Ak Saray Palace) และ Makom museum
- ๑๗.๐๐ น. เดินทางถึงเมืองซามาร์คันด์ (Samarkhand city) ผู้แทนการท่องเที่ยวเมืองซามาร์คันด์ ให้การต้อนรับ เข้าพักที่โรงแรมภายในเมืองซามาร์คันด์

วันจันทร์ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๖

- ๐๘.๐๐ น. เยี่ยมชม สุสานกูร์-อี-อามิร (Gur-e-Amir) จตุรัสเรจิสถาน (Registon ansambli) อนุสาวรีย์ชาห์รอฮ์ซินดาร์ (Shah-i-Zinda) พิพิธภัณฑแห่งรัฐ ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม อุซเบกิสถาน (The State Museum of Culture History of Uzbekistan)
- ๑๖.๐๐ น. เดินทางไปเมืองทาชเคนต์ โดยรถไฟความเร็วสูง Samarkhand- Tashkent
- ๑๙.๓๐ น. ถึงเมืองทาชเคนต์ นาย Tursunali Kuziyev First Deputy Director of The Cultural Heritage Agency รองอธิบดีกรมมรดกทางวัฒนธรรมเป็นเจ้าภาพเลี้ยงรับรองอาหารเย็น
- ๒๒.๓๐ น. เดินทางจากท่าอากาศยานนานาชาติทาชเคนต์ โดยสายการบินอุซเบกิสถานแอร์เวย์ เที่ยวบิน HY 531

วันอังคารที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖

- ๐๖.๔๐ น. เดินทางจากท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ กรุงเทพฯ

๔. สถานที่

รวม ๗ เมือง ๑๙ แห่ง

๑. เมืองทาชเคนต์ (Tashkent city)

- ๑) พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งรัฐอุซเบกิสถาน (The State Museum of History of Uzbekistan)
- ๒) Temurid Museum

๒. เมืองเฟอร์กานา (Ferghana province)

- ๓) ที่ว่าการเมืองเฟอร์กานา
- ๔) เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งรัฐภูมิภาคเฟอร์กานา (The State Museum of History and Culture of Furghana region)

๓. เมืองกัววา (Kuva city)

- ๕) โบราณสถานเนื่องในพุทธศาสนา

๔. เมืองริชตัน (Rishton city)

- ๖) โรงงานผลิตเครื่องถ้วย

๕. เมืองเทอร์เมซ (Termez city).

- ๗) ที่ว่าการเมืองเทอร์เมซ
- ๘) พุทธสถาน ฟาโยซเทปา (Fayoztepa)
- ๙) วิหารถ้ำ การาทะปา (Karatepa)
- ๑๐) สถูปซุร์มาลา (Zurmala stupa)
- ๑๑) มหาวิทยาลัยแห่งรัฐเทอร์เมซ (Termez State University)
- ๑๒) พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งรัฐภูมิภาคสุคันดาร์ยา (The State Museum of History and Culture of Surkhandarya region)
- ๑๓) พิพิธภัณฑ์โบราณคดีเทอร์เมซ (Termez Archaeological Museum)

๖. เมืองชาคริซาบซ์ (Shakhrisabz city)

- ๑๔) พระราชวังอักซาราย (Ak Saray Palace)
- ๑๕) Makom museum

๗. เมืองซามาร์คันด์ (Samarkhand city)

- ๑๖) สุสานกูร์-อี-อามีร์ (Gur-e-Amir)
- ๑๗) จตุรัสเรจิสถาน (Registon ansambli)
- ๑๘) อนุสาวรีย์ชาห์อีซอินดาร์ (Shah-i-Zinda)
- ๑๙) พิพิธภัณฑ์แห่งรัฐ ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม อุซเบกิสถาน (The State Museum of Culture History of Uzbekistan)

๕ หน่วยงานผู้จัด

ภูมิภาคสุคันดารยา กรมกิจการภายใน

๖. หน่วยงานสนับสนุน

สถานกงสุลใหญ่ สาธารณรัฐอุซเบกิสถาน ประจำประเทศไทย

๗. กิจกรรม

แบ่งได้เป็น ๓ กิจกรรม คือ

๑. เยี่ยมคารวะรองอธิบดีกรมมรดกทางวัฒนธรรม ผู้ว่าการภูมิภาคสุคันดารยา รองผู้ว่าการเมืองเฟอร์กานา อธิการบดีมหาวิทยาลัยแห่งรัฐเทเมช และผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ต่าง ๆ

๒. ประชุมหารือแนวทางความร่วมมือทางวัฒนธรรมระหว่างสำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ประเทศไทย และพิพิธภัณฑ์สถานเมืองเทร์เมช

๓) เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถาน โบราณสำคัญ แหล่งศิลปหัตถกรรม เมืองทาชเคนต์ เมืองเฟอร์กานา เมืองกัว เมืองริชตัน เมืองแทร์เมช เมืองซาคริซาชซ์ และเมืองซามาร์คันด์

๘. คณะผู้แทนไทย

๑. นางสาวนิตยา กนกมงคล ผู้อำนวยการสำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

๒. นางสาวเด่นดาว ศิลปานนท์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ

๓. นางพลุศรี จีบแก้ว ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านวิจัยและพัฒนาพิพิธภัณฑ์

๔. นางสาวนิธิวดี หอมแย้ม นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ

สรุปสาระของกิจกรรม

วันอังคาร ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๖

คณะผู้แทนกรมศิลปากรเดินทางไปเมืองทาชเคนต์ (เมืองหลวงของสาธารณรัฐอุซเบกิสถาน) เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งรัฐอุซเบกิสถาน (The State Museum of History of Uzbekistan) พิพิธภัณฑ์จัดแสดงและเก็บรักษาวัตถุด้านโบราณคดี ประวัติศาสตร์ ศิลปะ และชาติพันธุ์วิทยาของอุซเบกิสถาน ประมาณ ๒๕๐,๐๐๐ รายการ

เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งรัฐอุษเบกิสถาน เมืองทากเคนต์

วันพุธ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖

คณะออกเดินทางไปเมืองเฟอร์กานา เข้าเยี่ยมชมการระดมผู้ว่าราชการเมืองเฟอร์กานา ซึ่งได้กล่าวต้อนรับและอธิบายถึงภูมิภาคเฟอร์กานาว่า มีหลักฐานสำคัญด้านพุทธสถาน เป็นแหล่งศิลปหัตถกรรมด้านการทอผ้า เครื่องปั้นดินเผา เครื่องโลหะ จังหวัดมีความสนใจที่จะประชาสัมพันธ์งานด้านวัฒนธรรม และสนใจจะมีความแลกเปลี่ยนร่วมกันด้านการท่องเที่ยว ด้านพิพิธภัณฑ์ ด้านผลิตภัณฑ์สิ่งทอต่าง ๆ ในเดือนกันยายนของทุกปี จังหวัดมีการจัดงาน Handicraft Festival ซึ่งมีภาคส่วนต่าง ๆ เข้าร่วมเป็นจำนวนมาก นางสาวนิตยา กนกมงคล หัวหน้าคณะ กล่าวตอบขอบคุณในการต้อนรับและอำนวยความสะดวกในการเยี่ยมชมสถานที่สำคัญของภูมิภาคเฟอร์กานา และมีความยินดีที่พบว่าภูมิภาคนี้เป็นแหล่งผลิตงานหัตถกรรมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งสามารถนำข้อมูลไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ได้ ทั้งนี้คณะมีความยินดีที่จะมีความร่วมมือกันต่อไป โดยรองผู้ว่าราชการแนะนำคณะไปเยี่ยมชม เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งรัฐภูมิภาคเฟอร์กานา ซึ่งจัดเป็นพิพิธภัณฑ์รัฐที่เก่าแก่ที่สุดในอุษเบกิสถาน ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๒ เก็บรักษาวัตถุพิพิธภัณฑ์กว่า ๘๐,๐๐๐ รายการ และจัดแสดงกว่า ๑๑,๐๐๐ รายการ จัดแสดงธรรมชาติของหุบเขาเฟอร์กานา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ถึงสมัยประวัติศาสตร์ รวมถึงวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลายของท้องถิ่น ต่อจากนั้นคณะได้เยี่ยมชมโบราณสถานเมืองกัว เมืองขนาดเล็ก ที่ตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของภูมิภาคเฟอร์กานา เป็นเมืองโบราณที่มีอายุประมาณ ๓๐๐ ปีก่อนคริสต์ศักราช สมัยกลางเป็นที่รู้จักในชื่อเมืองคูบา ตั้งอยู่เส้นทางการค้าโบราณ มีบทบาททางการเมืองและเศรษฐกิจที่สำคัญของหุบเขาเฟอร์กานา โดยเป็นแหล่งผลิตหัตถกรรม โดยเฉพาะ อาวุธ เครื่องปั้นดินเผา เครื่องทอง เครื่องแก้ว และการแปรรูปโลหะ การขุดค้นทางโบราณคดีที่เมืองกัว พบหลักฐานวัดพุทธศาสนา รูปเคารพในศาสนาพุทธ เศียรของเทพี ฯลฯ ในช่วงปลายศตวรรษที่ ๑๓ เมืองนี้ถูกทำลายลงโดยการรุกรานของมองโกลเลีย จากนั้นคณะได้เดินทางไปศึกษาการผลิตเครื่องถ้วยที่เมืองริชตัน เป็นการผลิตเครื่องเคลือบ โดยใช้ดินและน้ำจากท้องถิ่น ตามกรรมวิธีโบราณ และเดินทางกลับเมืองทากเคนต์

คณะผู้แทนกรมศิลปากรเข้าเยี่ยมชมการระดมผู้ว่าราชการเมืองเฟอร์กานา

เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งรัฐภูมิภาคเฟอร์กานา

เยี่ยมชมแหล่งขุดค้น เนินพุทธสถาน เมืองกัวา ภูมิภาคเฟอร์กานา

เยี่ยมชมส่วนสาธิตของโรงงานผลิตเครื่องถ้วย เมืองริชตัน ภูมิภาคเฟอร์กานา

วันพฤหัสบดี ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๖

คณะเยี่ยมชม Temurid Museum เมืองทาชเคนต์ จัดแสดงประวัติของ تیمูร์ ขุนศึกชาวเติร์ก เชื้อสายมองโกล ผู้มีชื่อเสียงเรื่องการทำสงคราม เป็นผู้สถาปนาจักรวรรดิ تیمูร์ (Timurid Empire) มีอำนาจครอบคลุมอาณาบริเวณตั้งแต่ตุรกี ซีเรีย อิรัก คูเวต อิหร่าน คาซัคสถาน อัฟกานิสถาน อาเซอร์ไบจาน จอร์เจีย เติร์กเมนิสถาน อุซเบกิสถาน คีร์กีซสถาน ปากีสถาน อินเดีย และดินแดน Kashgar ในจีนในปัจจุบัน พระองค์ครองราชย์ในช่วง ค.ศ. ๑๓๗๐ มีศูนย์กลางอำนาจอยู่ที่เมืองซามาร์คันด์ สวรรคตเมื่อ ค.ศ. ๑๔๐๕ รัชสมัย ของพระองค์ให้การอุปถัมภ์ ศิลปะและสถาปัตยกรรมที่ยิ่งใหญ่ นับถือเป็นวีรบุรุษของชาวอุซเบกิสถาน ต่อจากนั้นคณะได้เดินทางโดยสายการบินภายในประเทศไปเมืองแทเมช ภูมิภาคสุคันดารยา นาย Jurabek Turaev รองผู้ว่าราชการจังหวัด ให้เกียรติต้อนรับ เวลา ๑๘.๓๐ น. คณะได้เข้าเยี่ยมชมคารวะ นายอุลเบก คาสิมอฟ (Mr. Ulugbek Kasimov) ผู้ว่าการภูมิภาคสุคันดารยา กล่าวให้การต้อนรับและให้ข้อมูลโดยละเอียดเกี่ยวกับอนุสรณ์สถานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีอันเป็นเอกลักษณ์ของภูมิภาคสุคันดารยา และได้มีการหารือในประเด็นการสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวชาวไทย ให้มาเยี่ยมชมโบราณสถานทางพุทธศาสนาที่ตั้งอยู่ในสุคันดารยา ที่มีมากกว่า ๑๐ แห่ง ซึ่งได้รับการอนุรักษ์ไว้ในเขต Termiz, Shorchi, Muzrabot, Sherabad และ Denov เช่น พุทธสถาน Fayoztepa, อารามถ้ำ Karatepa อนุสรณ์สถานทางโบราณคดี Dalvarzintepa, ป้อมปราการเมือง Kampirtepa อันเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวทั่วโลก

เยี่ยมชม Temurid Museum เมืองทาชเคนต์

เยี่ยมชมคารวะ นายอุลเบก คาสิมอฟ ผู้ว่าการภูมิภาคสุคันดารยา

วันศุกร์ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๖

คณะได้เยี่ยมชมพุทธสถานในเขตเมืองแทเมซเก่า คือ

๑. พุทธสถานฟาโยซเทปา (Fayoztepa) เป็นแหล่งโบราณคดีทางพุทธศาสนา อาคารแห่งนี้ตั้งอยู่ในอาณาเขตของเมืองโบราณแทร์เมซ (อยู่ห่างจากเมืองแทร์เมซ ไปทางตะวันตก ๑๕ กิโลเมตร) ระหว่างชายฝั่งแม่น้ำ Amudarya และเส้นทางการค้าโบราณ มีอายุตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๑-๕ อาคารสถาปัตยกรรมแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ยาว ๑๑๗ เมตร กว้าง ๓๔ เมตร ผนังก่อด้วยอิฐ มีทางเดินต่อเชื่อมถึงกัน อาคารส่วนกลาง เป็นลานรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด ๓๓x๒๐ เมตร มีระเบียง รองรับด้วยเสากระเบื้อง และห้องกันเป็นสัดส่วนอยู่โดยรอบ ๒๐ ห้อง สันนิษฐานว่าเป็นที่อยู่ของพระสงฆ์ที่มีสมณศักดิ์ และมีวิหารประดิษฐานพระพุทธรูป ผนังตกแต่งด้วยจิตรกรรมสีสันสดใส ประติมากรรมหันไปสู่ลานพระเจดีย์ ที่ตั้งอยู่บริเวณกึ่งกลางทางทิศเหนือและทางตะวันออกเฉียงเหนือของพระอาราม เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สุดของวัดในพระพุทธศาสนา อาคารด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือเป็นส่วนหนึ่งของสงฆ์ มีห้องพักสำหรับภิกษุและนักศึกษา ห้องเรียน ที่พักของผู้แสวงบุญและสำนักงาน และอาคารทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ เป็นอาคารสาธารณูปโภค มีห้องครัวสำหรับประกอบอาหารและห้องคลังเก็บเสบียง เป็นต้น จากการขุดค้นพุทธสถานแห่งนี้ ได้พบรูปปั้นดินเผาของพระพุทธรูปเจ้าและพระโพธิสัตว์ ภาพวาดบนฝาผนังหลากสีสัน จารึก และงานฝีมือต่างๆ

พุทธสถานฟาโยซเทปา มีการอนุรักษ์สร้างเจดีย์ทรงโดมครอบสถูปดั้งเดิมไว้ภายใน

สถาปัตยกรรมก่อด้วยอิฐ เดิมผนังสูง ๔ เมตร แบ่งเป็น ๓ ส่วน กึ่งกลางเป็นลานรูปสี่เหลี่ยม ล้อมรอบด้วยห้องกันเป็นสัดส่วนโดยรอบ

สถูปดั้งเดิมของฟาโยชเทปา สมัยกุษาณะ มีอายุอยู่ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑

บริเวณหน้าลานสถูปพุทธสถานฟาโยชเทปา ทางด้านเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือของวัด

๒. การาเทปา (Karatepa) ถูกค้นพบเมื่อ พ.ศ. ๑๙๖๓ เป็นพุทธสถานที่สูงขึ้นบนเนินเขาสามลูกทางตะวันตกเฉียงเหนือของเมืองแทร์เมซเก่า ประกอบด้วยวัดและอารามหลายแห่ง มีอายุในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒ สถาปัตยกรรมของการาเทปามีลักษณะเฉพาะคือ การผสมผสานระหว่างอาคารบนพื้นดิน สร้างด้วยอิฐดินดิบ และถ้ำที่ตัดลึกเข้าไปในเนินเขา ภายในฉาบปูน ตกแต่งด้วยภาพเขียนสี พบประติมากรรมที่ทำจากดินเหนียวและดินเหนียว การตกแต่งสถาปัตยกรรมมีการใช้หินปูนคล้ายหินอ่อนและปูนปั้นประดับ การาเทปามีความเจริญรุ่งเรืองสูงสุดในศตวรรษที่ ๒-๓ และเสื่อมคลายไปในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๔-๕ อารามในศาสนาพุทธส่วนใหญ่ร้างไป ถ้ำถูกใช้เป็นสถานที่ฝังศพ อย่างไรก็ตาม อารามบางแห่ง โดยเฉพาะที่ตั้งอยู่บนพื้นผิวยังคงเป็นที่สักการะของชาวพุทธจนถึงคริสต์ศตวรรษที่ ๖ ภายใต้การปกครองของชาวอาหรับ ได้ใช้วิธีกำจัดวิหารของคนนอกศาสนาโดยการเก็บภาษีพิเศษจากวัดพุทธศาสนาที่ไม่ใช่มุสลิม ซึ่งอาจเป็นเหตุให้พุทธสถานในเมืองแทร์เมซ และพื้นที่โดยรอบเล็กร้างไป เป็นไปได้มากกว่าพระสงฆ์ที่อาศัยอยู่ในวัดทางพุทธศาสนาของแทร์เมซ ย้ายไปที่แคชเมียร์ซึ่งในเวลานั้นราชวงศ์ Karkots ปกครองและเป็นผู้สนับสนุนพุทธศาสนาอย่างมั่นคง

การาเทปาพุทธสถานที่สูงขึ้นบนเนินเขาบริเวณเมืองแทร์เมซเก่า อันตั้งอยู่บนเส้นทางคาริมฝั่งแม่น้ำ Amudarya

ฐานสถูปขนาดใหญ่บริเวณพุทธสถานการาเทปา

<p>ประกอบด้วยชุมชนการค้าที่คึกคัก และอารามในพุทธศาสนาจำนวนมากในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑-๔</p>	
	
<p>อาคารบนผิวดินก่อด้วยอิฐดิบกันเป็นสัดส่วนมีทางเดินเชื่อมถึงกัน</p>	<p>ประกอบด้วยถ้ำที่ขุดลึกเข้าไปในเนินดิน สำหรับพระสงฆ์บำเพ็ญสมาธิ ตกแต่งฉาบปูนและเขียนสี กำแพงถ้ำยังคงมีภาพขีดเขียนจำนวนมาก รวมถึงจารึกของผู้มาเยือน (Bactrian, Middle Persian, Brahmi, Soghdian, Syrian, Arabic) ทั้งในขณะที่การาเทปายังคงเป็นศูนย์กลางพุทธศาสนาและภายหลังจากเลิกร้างไปแล้ว</p>

๓. สถูปซัวร์มาลา (Zurmala stupa) เป็นสถูปที่ใหญ่และเก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองแทร์เมซ สร้างขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ ๑-๒ เป็นช่วงที่เมืองนี้มีความเจริญรุ่งเรืองทางพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก สถูปแห่งนี้ก่อด้วยอิฐดิบ ด้านบนเป็นรูปทรงกระบอก มีเส้นผ่านศูนย์กลาง ๑๔.๕ เมตร สูง ๑๖ เมตร ตั้งอยู่บนฐานทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ตั้งอยู่บนลานกว้าง เป็นสัญลักษณ์แทนองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า สถูปแห่งนี้มีสภาพชำรุด จากปัญหาการกัดเซาะของฝนและน้ำ รัฐบาลสาธารณรัฐอุซเบกิสถานดำเนินการขุดแต่งและอนุรักษ์ โดยใช้โดยวัสดุตั้งเดิมประเภทอิฐดินดิบเสริมความมั่นคง และมีแผนที่จะจัดตั้งศูนย์ข้อมูล เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

	
<p>สถูปซัวร์มาลา องค์ระฆังเมื่อแรกสร้างน่าจะมีรูปโดมทรงสูง ก่อด้วยอิฐดิบ อายุประมาณคริสต์ศตวรรษที่ ๑-๒ นับเป็นสถูปเก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งในเขตเมืองแทร์เมซ</p>	<p>เดิมองค์ระฆังแตกออกเป็น ๒ ภาค ปัจจุบันรัฐบาลสาธารณรัฐอุซเบกิสถาน ได้รับการอนุรักษ์โดยใช้อิฐดินดิบเสริมความมั่นคง โบกทับด้วยน้ำดิน</p>

	
<p>การผลิตอิฐดินดิบเพื่อการอนุรักษ์ ใช้ดินจากภูเขาเนื่องจากมีความเหนียวกว่าดินทั่วไปที่มีลักษณะเป็นดินทราย</p>	<p>การชุดแต่งทำให้พบสภาพปัญหาการแข่งขังของน้ำทำให้สูญปมีสภาพชำรุด และพบฐานที่แผ่กว้างออกไปกว่าในปัจจุบัน</p>

๑๕.๐๐ น. ภายหลังจากเที่ยวชมโบราณสถาน คณะเดินทางไปมหาวิทยาลัยแห่งรัฐแทรมเมซ เข้าเยี่ยมคารวะอธิการบดีและคณาจารย์ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี และร่วมประชุมหารือความร่วมมือด้านการอนุรักษ์โบราณสถาน ในช่วงต้นการประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยได้กล่าวถึงประวัติการณ์ของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะความสำเร็จทางด้านโบราณคดี มหาวิทยาลัยได้ทำความร่วมมือด้านการศึกษาวิจัยกับหน่วยงานโบราณคดีต่างประเทศ เช่น ฝรั่งเศส สาธารณรัฐเช็ก เยอรมนี จีน ญี่ปุ่น และอิตาลี เพื่อดำเนินการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ แหล่งโบราณคดีเมืองแทรมเมซส่วนใหญ่สร้างด้วยดินดิบ เข้าใจว่าโบราณสถานไทยมักสร้างด้วยหินและอิฐ ทั้งนี้มหาวิทยาลัยมีความประสงค์ที่จะแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ด้านการอนุรักษ์โบราณสถาน การขอรับความสนับสนุนด้านองค์ความรู้ และการรับทุนอนุรักษ์จากฝ่ายไทย เช่นเดียวกับที่ได้รับจากประเทศต่าง ๆ หัวหน้าคณะชี้แจงว่าโบราณสถานของไทยสร้างด้วยวัสดุหลายประเภท ทั้งที่สร้างด้วยหินและอิฐ และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์หลายหน่วยงาน มีมหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นสถานศึกษาเฉพาะด้านโบราณคดี ซึ่งมหาวิทยาลัยแทรมเมซอาจประสานความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยได้ในอนาคต และกองโบราณคดี กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม เป็นรับผิดชอบพิจารณาด้านการอนุรักษ์โบราณสถาน ซึ่งพร้อมจะรับไปหารือกับอธิบดีกรมศิลปากรต่อไป จากนั้นคณะผู้แทน ๓ ท่าน ได้แยกกันบรรยายความรู้ด้านการอนุรักษ์โบราณสถาน พุทธศิลป์ ละคร การจัดการพิพิธภัณฑ์ แก่นักศึกษาคณะประวัติศาสตร์ซึ่งจะเป็นผู้ดำเนินการทางโบราณคดีรุ่นต่อไป

มหาวิทยาลัยแห่งรัฐแคว้นเมฆ

ร่วมประชุมหารือกับคณาจารย์มหาวิทยาลัยแคว้นเมฆ

การบรรยายองค์ความรู้ด้านการจัดการการอนุรักษ์โบราณสถาน

การบรรยายเรื่องพุทธศิลป์เริ่มแรกในประเทศไทย

การบรรยายด้านการจัดการพิพิธภัณฑในแหล่งมรดกโลก

ห้องบรรยายนักศึกษาคณะประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแคว้นเมฆ

วันเสาร์ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๖

คณะได้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ ๒ แห่ง และหารือแนวทางดำเนินโครงการความร่วมมือระหว่าง ๒ หน่วยงาน

๑. พิพิธภัณฑประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งรัฐภูมิภาคสุคันดารยา (The State Museum of History and Culture of Surkhandarya region) และร่วมประชุมหารือแนวทางการจัดกิจกรรมร่วมกัน Mr. Bakhtiyor Ethnography ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ

๒. พิพิธภัณฑ์โบราณคดีเทเมซ (Termez Archaeological Museum) และร่วมประชุมหารือแนวทางแลกเปลี่ยนกิจกรรมด้านพิพิธภัณฑ์สถานกับ Mr. Khudoybezdier Umid ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์ โดยกิจกรรมที่สามารถจัดร่วมกันได้โดยสะดวก คือ

๑) การจัดสัมมนาออนไลน์

๒) การแลกเปลี่ยนนิทรรศการภาพถ่าย สื่อวีดิทัศน์ จัดทำในลักษณะดิจิทัลไฟล์ที่พร้อมพิมพ์ และติดตั้งได้ด้วยตัวเองเพื่อสามารถเผยแพร่ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรมระหว่าง ๒ ประเทศ

๓) การอบรมแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการอนุรักษ์โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ในประเทศไทย ซึ่งมีหน่วยงานวิทยาศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์ สำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ รองรับ ทั้งนี้ค่าเดินทาง ค่าที่พัก ขอให้เป็นส่วนความรับผิดชอบของอุซเบกิสถาน

		
<p>พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งรัฐภูมิภาคสุคันดารยา</p>	<p>การจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์สถาน</p>	<p>การประชุมหารือร่วมกับผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์ และเยี่ยมชมฝ่ายอนุรักษ์ของพิพิธภัณฑ์สถาน</p>
		
<p>พิพิธภัณฑ์โบราณคดีเทเมซ</p>	<p>ลงนามเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถาน</p>	<p>การเลี้ยงตอบแทนรองผู้ว่าการภูมิภาคสุคันดารยาและคณะ</p>

วันอาทิตย์ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๖

เดินทางไปเมืองชัคริซาบซ (Shakhrisabz city) เยี่ยมชมพระราชวังอักซาราย (Ak Saray Palace) ที่สร้างขึ้นในช่วงต้นจักรวรรดิติมูริด ระหว่าง ค.ศ. ๑๓๘๐-๑๔๔๐ ในรัชสมัยของ ติมูร์ พระราชวังแห่งนี้ได้ถูกทำลายลงเหลือแต่เพียงประตูทางเข้าพระราชวัง ๒ ด้าน เป็นสถาปัตยกรรมแบบมุสลิม ต่อมา พ.ศ. ๒๕๔๓ จึงได้รับการประกาศให้เป็นมรดกโลกโดยองค์การยูเนสโก และได้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ Makom museum จัดแสดงเครื่องดนตรีและการแสดงดนตรีพื้นเมือง จากนั้นเดินทางต่อไปยังเมืองชามาร์คันด์

พระราชวังอักซาราัย เมืองซาคริซาบซ์

พิพิธภัณฑ์ Makom museum ผู้นำชมแสดงการขับร้องแบบพื้นเมือง

วันจันทร์ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๖

คณะเยี่ยมชมเมืองมรดกโลกเมืองซามาร์คันด์ คือ

๑. สุสานกูร์-อี-อามิร (Gur-e-Amir) คือ สถานที่ฝังร่างของกษัตริย์ติมูร์ มหาราชของชาวอุซเบกิสถานราชวงศ์ และผู้นำทางจิตวิญญาณของกษัตริย์ ภายในสุสานมีโลงหินเป็นสัญลักษณ์ แต่ร่างแท้จริงอยู่บริเวณส่วนล่างของสุสาน สถาปัตยกรรมแบบมุสลิม ผนังตกแต่งด้วยหินกึ่งมีค่าและเครื่องเคลือบสีเขียวและสีฟ้า

๒. จตุรัสเรจิสถาน (Registon ansambli) อันเป็นจัตุรัสสาธารณะศูนย์กลางของเมืองโบราณซามาร์คันด์ สมัยจักรวรรดิติมูริด เป็นที่ผู้คนมารวมตัวกันเพื่อฟังคำประกาศของราชวงศ์ และเป็นสถานที่ประหารชีวิตในที่สาธารณะ ล้อมรอบด้วยมัสยิด (โรงเรียนอิสลาม) สามแห่ง ซึ่งมีสถาปัตยกรรมอิสลามอันโดดเด่น จัตุรัสแห่งนี้ถือเป็นศูนย์กลางของยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา

๓. อนุสาวรีย์ชาห์รอซิดินดาร์ (Shah-i-Zinda) แปลว่า "กษัตริย์ผู้ทรงพระชนม์" เป็นสุสานทางตะวันออกเฉียงเหนือของเมืองซามาร์คันด์ ประกอบด้วยสุสานและอาคารพิธีกรรมอื่น ๆ ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๑-๑๕ และ ๑๙

๔. พิพิธภัณฑ์แห่งรัฐประวัติศาสตร์วัฒนธรรม อุซเบกิสถาน (The State Museum of Culture History of Uzbekistan) จัดเป็นหนึ่งในพิพิธภัณฑ์ที่เก่าแก่ที่สุดของอุซเบกิสถาน ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๙๙ จัดแสดงประวัติศาสตร์ โบราณคดีชาติพันธุ์ วัตถุพิพิธภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงคือ เหยี่ยวภูเขาปณั มากกว่า ๓๐,๐๐๐ เหยี่ยวรวบรวมวัตถุจากสมัยของรัฐแรกเริ่มของภูมิภาคเอเชียกลาง รวมถึงดินแดนทะเลดำ กรีกโบราณ และโรมันโบราณอีกด้วย พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ ยังมีคอลเลกชันเครื่องปั้นดินเผา โลหะ และแก้วสมัยโบราณและยุคกลางจำนวนมาก ที่พบในชุมชนซามาร์คันด์

เวลา ๑๖.๐๐ น.คณะเดินทางกลับไปยังเมืองทาชเคนต์ Mr. Tursunali Kuziyev รองอธิบดีกรมมรดกเป็นเจ้าภาพเลี้ยงรับรองอาหารเย็น เวลา ๒๒.๓๐ น. เดินทางกลับประเทศไทย

สุสานกูร์-อี-อามีร์

จตุรัสเรจิสถาน

อนุสาวรีย์ข่านหรือซินดาร์

พิพิธภัณฑ์แห่งรัฐประวัติศาสตร์วัฒนธรรม อุซเบกิสถาน

Mr. Tursunali Kuziyev รองอธิบดีกรมรถคเป็นเจ้าภาพเลี้ยงรับรองอาหารเย็นที่ภัตตาคารคูนโย เมืองทาชเคนต์

๑๐. ข้อเสนอแนะของการจัดกิจกรรม

()

ผู้สรุปผลการเดินทางไปราชการ